

Handläggare: Arion Chryssafis
Tfn: 508 25 612

TJÄNSTEUTLÅTANDE SOCIALTJÄNSTNÄMNDEN
2005-02-28

2005-03-15
DNR 106-37/2005

Till
Socialtjänstnämnden

Remiss av departementspromemorian: ”Fördraget om upprättandet av en konstitution för Europa” (Ds 2004:52)

Förslag till beslut

1. Socialtjänstnämnden hänvisar till socialtjänstförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad

Dag Hellin

Stig Hanno

Sammanfattning

Fördraget om upprättandet av en konstitution för Europa består av tre delar fördraget, ”protokoll och bilagor” och slutakten. Fördraget reglerar i huvudsak relationen mellan unionen och medlemsstaterna. En stor del av de beslut och politiska mål (ej rättsligt bindande) som antas på unions nivå verkställs direkt eller indirekt på den lokala nivån. Socialtjänstförvaltningen har under de senaste åren prioriterat arbetet inom Lissabonstrategin¹ och den öppna samordningsmetoden². Egna och andras erfarenheter exempelvis inom Eurocities visar att ett starkt lokalt perspektiv och nationell samordning ökar förutsättningarna för goda resultat. Socialtjänstförvaltningen har därför valt att i remissvaret utgå från ett lokalt perspektiv.

Fördraget lägger fast att socialpolitik i huvudsak är en angelägenhet för medlemsstaterna. De mål som antas inom detta område exempelvis inom ”kampen mot fattigdom social utestängning” är inte rättsligt bindande för medlemsstaterna. Många av de mål som antas av medlemsstaterna på unions och nationell nivå kan i flera fall bara nås genom lokala aktiviteter. En bristande nationell samordning kan i värsta fall leda till negativa konsekvenser på den lokala nivån. Detta problem kommer att kvarstå oavsett om fördraget ratificeras eller inte. Socialtjänstförvaltningen menar att det är av yttersta vikt att medlemsstaterna utvecklar en närmare samverkan med den lokala nivån. Vidare vill socialtjänstförvaltningen lyfta fram det faktum att det är i städerna och dess regioner som huvuddelen av de sociala problemen finns. Det finns därför anledning för de svenska städerna inom Eurocities att gemensamt försöka stärka samverkan mellan lokal, regional och nationell nivå.

Fördraget lyfter fram kvinnofrid och brottsprevention som två områden där unionen ska stödja medlemsstaternas insatser. Socialtjänstförvaltningen tror att formuleringarna i fördraget med all sannolikhet kommer att öka de nationella aktiviteterna inom dessa områden. Det är av stor vikt att nya aktiviteter tar hänsyn till redan etablerade strukturer såsom myndighetssamverkan ”Operation kvinnofrid” i Stockholms län. Socialtjänstförvaltningen anser att den nationella nivån inom detta och andra områden måste beakta de lokala administrativa och ekonomiska effekterna av nationella beslut inom ramen för unionens strategier.

¹ Rådet har i Lissabonstrategin antagit målet att unionen ska bli ”världens mest konkurrenskraftiga och dynamiska kunskapsbaserade ekonomi, med möjlighet till hållbar ekonomisk tillväxt med fler och bättre arbetstillfällen och en hög grad av social sammanhållning år 2010.”

² Öppna samordningsmetoden är det redskap som utvecklats inom EU för att skapa ett kunskapsutbyte och därmed nå målen i Lissabonstrategin. Enligt denna ska medlemsländerna uppmuntras till att ta egna initiativ för att nå gemensamt uppsatta mål. Metoden innebär rent konkret att EU-länderna utbyter och samordnar erfarenheter samt får en inblick i varandras arbete och resultat för att på så sätt sporra varandra att nå de slutliga målen

Inom områden med delad befogenhet³ exempelvis socialpolitik och folkhälsa välkomnar socialtjänstförvaltningen att unionen stärker det lokala perspektivet bland annat genom att subsidiaritetsprincipen⁴ har vidgats. Förändringen betyder att det ekonomiska och administrativa ansvar som åvilar de lokala myndigheterna ska uppmärksammas i utkastet till lagstiftningsakter. Vidare öppnar fördraget till en närmare dialog och samordning mellan unionens institutioner och den lokala nivån. Denna samordning beskrivs i departementspromemorian som *ett system som påminner om det svenska remissförfarandet*. Det är av stor betydelse att unionens städer och dess regioner ges möjlighet att delta i denna dialog. Socialtjänstförvaltningen menar att Stockholms stad även inom detta område bör utveckla samarbetet med Malmö och Göteborgs stad och Eurocities.

Bakgrund

Europaforum inom socialtjänstförvaltningen har i uppdrag att samordna EU-frågor inom socialtjänstområdet och bevaka och i staden informera om policy- och strategiarbete inom EU. Under de senaste åren har förvaltningen fokuserat på de delar av Lissabonstrategin som berör ”kampen mot fattigdom och social utestängning” och den öppna samordningsmetoden. Rådet har i Lissabonstrategin antagit målet att unionen ska bli *världens mest konkurrenskraftiga och dynamiska kunskapsbaserade ekonomi, med möjlighet till hållbar ekonomisk tillväxt med fler och bättre arbetstillfällen och en hög grad av social sammanhållning år 2010*. Målet är att genomföra både ekonomiska och sociala reformer som kombinerar konkurrenskraft och social sammanhållning. För närvarande pågår det en diskussion om balansen mellan ekonomiska och sociala reformer inom ramen för Lissabonstrategin.

Ärendets beredning

Kommunstyrelsen har begärt yttrande från socialtjänstnämnden angående remiss av departementspromemorian Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa. Remisstiden går ut den 4 mars 2005. Socialtjänstnämnden har fått förlängd remisstid till den 15 mars 2005. Departementspromemorian har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden och socialtjänstnämnden. Ärendet är framtaget av Europaforum inom socialtjänstförvaltningen.

³ Befogenhet reglerar om det är unionen eller medlemsstaterna som ska fatta beslut. Det är medlemsstaterna som tilldelar unionen befogenheter. För att unionen ska kunna besluta i frågor med delad befogenhet krävs subsidiaritetsprövning.

⁴ Subsidiaritetsprincipen - besluten skall tas på lägsta möjliga nivå

Socialtjänstförvaltningens synpunkter

Tjänsteutlåtandets uppbyggnad

”Fördraget om upprättandet av en konstitution för Europa” består av tre delar fördraget, protokoll och bilagor och slutakten. I Ds 2004:52 kommenteras fördragets tre delar. Socialtjänstförvaltningen har valt att redovisa de delar av fördraget och departementspromemorian som reglerar befogenheterna mellan union och medlemsstaterna och hur detta kan påverka den lokala nivåns delaktighet i unionens politiska⁵ och beslutande processer. Vidare redovisas de politikområden i fördraget som berör socialtjänstnämndens ansvarsområden och hur samverkan mellan den lokala, regionala och nationella nivån skulle kunna stärkas.

Fördraget

Den 18 juni 2004 enades stats- och regeringscheferna om utformningen av fördraget om upprättande av en konstitution för Europa. Det konstitutionella fördraget undertecknades i Rom den 29 oktober 2004 och träder i kraft den 1 november 2006, förutsatt att alla medlemsländer har ratificerat fördraget. Det nya fördraget ersätter fördragen om den Europeiska unionen och Europeiska gemenskapen. Detta innebär att unionens samlade verksamhet regleras i ett enhetligt fördrag. Socialtjänstförvaltningen anser att fördraget har tydliggjort unionens konstitution.

Fördraget är uppdelat i fyra delar. Nedan följer en kort redovisning av kapitel och avdelningar:

Del - I

Definition av unionen och dess mål, Unionens befogenheter m.m.

Del II – Europeiska stadgan om de grundläggande rättigheterna

Värdighet, Frihet, Jämlikhet och Solidaritet m.m.

Del III – Unionens politik och funktion

Icke diskriminering, inre politik och åtgärder, inre marknaden, sysselsättning, socialpolitik m.m.

Del IV- Allmänna bestämmelser och slutbestämmelser

Vidare tydliggör medlemsstaterna vissa delar av fördraget i delarna ”protokoll och bilagor” och slutakten.

Del I – Avdelning 1 - Definition av unionen och dess mål

⁵ Unionens politiska processer är ej rättsligt bindande. Det kan dock ge upphov till lagstiftning i enlighet med fördraget.

Unionens mål artikel I-3

Unionen skall ha som mål att främja freden, sina värden och folkens välfärd/.../ Unionen skall verka för en hållbar utveckling i Europa som bygger på välavvägd ekonomisk tillväxt och på prisstabilitet, på en social marknadsekonomi med hög konkurrenskraft där full sysselsättning och sociala framsteg eftersträvas./.../ Den skall bekämpa social utestängning och diskriminering samt främja social rättvisa och socialt skydd, jämställdhet mellan kvinnor och män, solidaritet mellan generationerna och skydd av barnets rättigheter

Målen är inte nya utan har funnits i olika typer av akter. Genom att redovisa ett stort antal mål i fördraget, utan att beakta unionens befogenheter, ges en överskådlig bild av vad medlemsstaterna vill att unionen skall verka för. Enligt departementspromemorian ska målen ses som ett sätt för unionen att understryka de värden som förenar medlemsstaterna och som därför är de grundvalar som unionen skall vila på.

Principerna för unionens befogenheter regleras i artikel I-1 *Unionen skall samordna medlemsstaternas politik för att dessa mål skall kunna uppnås och skall på gemenskapsgrund utöva de befogenheter som medlemsstaterna tilldelar unionen.* Unionen förblir i grunden ett samarbete mellan suveräna stater och bygger på principen om tilldelade befogenheter från medlemsstaterna.

Förbindelserna mellan unionen och medlemsstaterna artikel I-5

Artikel I-5 är en av flera artiklar som reglerar förbindelsen mellan unionen och medlemsstaterna. Tidigare har det saknats ett tydligt erkännande av det lokala självstyret i fördragstexterna. Socialtjänstförvaltningen anser att det är positivt att unionen lyfter fram det lokala självstyret i artikel I-5: *Unionen skall respektera medlemsstaternas likhet inför konstitutionen samt deras nationella identitet, som kommer till uttryck i deras politiska och konstitutionella grundstrukturer, inbegripet det regionala och lokala självstyret.*

Unionens demokratiska liv- avdelning VI del I

I avdelning om unionens demokratiska liv (artikel I-46) konstateras att unionen skall bygga på *representativ demokrati* och att *besluten skall fattas så öppet och nära medborgarna som möjligt.* För att kunna nå detta lyfts betydelsen av deltagandedemokrati fram i artikel I-47. Av artikeln framgår att EUs institutioner *på lämpligt sätt skall ge den lokala beslutande nivån möjlighet att på alla unionens åtgärdsområden ge uttryck för och diskutera sina åsikter genom ett omfattande samråd med berörda parter innan förslag läggs fram.* Vidare skall *institutionerna föra en öppen, tydlig och regelbunden dialog med de representativa sammanslutningarna* (läs lokal nivå). Syftet är att unionens åtgärder skall vara så enhetliga och öppna som möjligt. Enligt

departementspromemorian påminner detta om det svenska remissförfarandet. Detta är enligt socialtjänstförvaltningen ett mycket bra initiativ. Det är av stor vikt att dialogen mellan den lokala nivån och institutionerna stärks. I detta avseende vill förvaltningen särskilt lyfta fram vikten av att unionen skapar en stark dialog med de större städerna i medlemsstaterna. Det är av stor vikt att Stockholms stad gemensamt med andra städer i Sverige och Europa bygger vidare på de redan etablerade lokala strukturerna exempelvis inom Eurocities för ett ökat lokalt inflytande.

Unionens befogenheter avdelning III del I

I artikel I-11.1 behandlas principen om tilldelade befogenheter. I fördraget uttrycks tydligt *att befogenhet som inte har tilldelats unionen i konstitutionen skall tillhöra medlemsstaterna*. För utövandet av unionens befogenheter skall principerna om proportionalitet och subsidiaritet styra.

Tidigare har subsidiaritetsprincipen tolkats utifrån balansen mellan nation och union. Den nya formuleringen stärker den lokala nivån. I artikel I-11. 3 anges att: *Unionen skall på de områden där den inte har exklusiv befogenhet vidta en åtgärd endast om och i den mån som målen för den planerade åtgärden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna, varken på central nivå eller på regional och lokal nivå, och därför, på grund av den planerade åtgärdens omfattning eller verkningar, bättre kan uppnås på unionsnivå.*

I protokollet till fördraget artikel 5 framgår att *utkasterna till europeiska lagstiftningsakter skall motiveras avseende subsidiaritetsprincipen. Varje lagstiftningsakt⁶ bör innehålla formulär med närmare uppgifter som gör det möjligt att bedöma om subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen följts. /.../ formuläret bör innehålla underlag som gör det möjligt att bedöma dess finansiella konsekvenser. Vidare framkommer att utkasterna till europeiska lagstiftningsakter så långt som möjligt skall begränsas och stå i proportion till de mål som ska uppnås./.../ I utkasterna skall hänsyn tas till det ekonomiska eller administrativa ansvar som åvilar unionen, nationella regeringar, regionala eller lokala myndigheter, ekonomiska aktörer och medborgare.*

Att det lokala administrativa och ekonomiska ansvaret ska beaktas i utkasterna till europeiska lagstiftningsakter är en ny princip och enligt socialtjänstförvaltningen ett positivt steg. En stor del av de beslut som antas på unionsnivå verkställs på den lokala nivån. Med ett starkare lokalt perspektiv ökar förutsättningarna för goda resultat.

Bevakning av subsidiaritetsprincipen

⁶ I fördraget görs en åtskillnad mellan å ena sidan rättsakter som skall antas i enlighet med ett lagstiftningsförfarande (lagstiftningsakter) och å andra sidan akter som inte förutsätter sådant förfarande (icke-lagstiftningsakter).

De nationella representativa församlingarna får uppdraget att bevaka att subsidiaritetsprincipen följs. Enligt artikel 4 i protokollet skall kommissionen *översända utkast till europeiska lagstiftningsakter till de nationella parlamenten samtidigt som de översänds till unionslagstiftaren*. Enligt artikel 6 i protokollet kan de nationella parlamenten uppmärksamma Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande att de anser att *det aktuella utkastet inte överensstämmer med subsidiaritetsprincipen*. Varje parlament får två röster och om minst en tredjedel av det totala antal röster /.../ ger uttryck för att *lagstiftningsakt inte respekterar subsidiaritetsprincipen skall utkastet omprövas*.

Socialtjänstförvaltningen vill uppmärksamma vikten av att de nationella parlamenten utvecklar en nära samverkan med den lokala nivån för att undvika onödiga överstatliga beslut. Utöver detta kan den lokala nivån, var för sig men samordnat exempelvis inom Eurocities, uppmärksamma de nationella parlamenten på utkast till europeiska lagstiftningsakter som är allt för långtgående.

Områden med exklusiv befogenhet

I artikel I-13 redovisas de områden där medlemsstaterna har tilldelat unionen exklusiv befogenhet. För dessa områden gäller inte principen om subsidiaritetsprövning.

Områden med delad befogenhet

I artikel I 14 regleras vilka huvudområden där unionen har delade befogenheter med medlemsstaterna och där det ska ske en subsidiaritetsprövning. Det är totalt elva områden varav följande tre områden är av särskilt intresse.

b) Socialpolitik i fråga om aspekter som anges i del III

c) Ekonomisk och territoriell sammanhållning

k) Gemensamma angelägenheter i fråga om säkerhet när det gäller de aspekter på folkhälsa som anges i del III

I artikel I-15. 2 konstateras att *unionen skall vidta åtgärder för att säkerställa samordningen av medlemsstaternas sysselsättningspolitik*. Av artikel I-15.3 framgår att *unionen får ta initiativ för att säkerställa samordningen av medlemsstaternas socialpolitik*. Av artikel I-17.a framgår att *skydd för och förbättring av människors hälsa är ett område där unionen skall ha befogenhet att vidta stödjande, samordnande eller kompletterande åtgärder*.

Grundläggande rättigheter och unionsmedborgarskap -avdelning II

Fördraget om Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna som antogs av rådet i Nice år 2000 har fogats till fördraget. Stadgans tillämpning riktar sig till unionens institutioner, organ och myndigheter samt till medlemsstaterna när de tillämpar unionsrätt.

Social trygghet och socialt stöd artikel II-94

- 1. Unionen skall erkänna och respektera rätten till tillgång till social trygghet och sociala förmåner som garanterar skydd i sådana fall som moderskap, sjukdom, olyckor i arbetet, omsorgsbehov eller ålderdom samt vid arbetslöshet i enlighet med närmare bestämmelser i unionsrätten samt nationell lagstiftning och praxis.*
- 2. Var och en som är bosatt och förflyttar sig lagligt inom unionen har rätt till social trygghet och sociala förmåner i enlighet med unionsrätten samt nationell lagstiftning och praxis.*
- 3. I syfte att bekämpa social utestängning och fattigdom skall unionen erkänna och respektera rätten till socialt stöd och till stöd till boendet som, i enlighet med närmare bestämmelser i unionsrätten samt i nationell lagstiftning och praxis, är avsedda att trygga en värdig tillvaro för alla dem som saknar tillräckliga medel.*

Fördragstexten tydliggör unionsmedborgarnas rättigheter. Det är dock i många fall den lokala nivån som har skyldigheten att unionsmedborgarna får rätt stöd utifrån gällande nationell lagstiftning. Otydlighet kan medföra ökade kostnader för staden eller det att unionsmedborgare nekas en rättighet på felaktiga grunder. I socialtjänstförvaltningens yttrande över betänkande ”EU: s utvidgning och arbetskraftens rörlighet” - SOU 2002:116 daterat 2003 03 17-pekade förvaltningen på vikten av tydliga nationella riktlinjer vid biståndsbedömning. Enligt uppgift pågår det en översyn av den svenska lagstiftningen inom detta område. Behovet av att tydliggöra nationella riktlinjer och lagstiftning inom socialtjänstens områden kvarstår.

Unionens politik och funktion - del III

Del III i fördraget innehåller de detaljerade målen och rättsliga grunderna för unionens verksamhet. I avdelning 1 del III samlas de horisontella bestämmelserna som skall beaktas eller respekteras i all unions verksamhet. I avdelning II finns de rättsliga grunderna för bland annat icke-diskriminering. I avdelning III del III behandlar unionens inre politik och åtgärder. Avdelning är uppdelad i flera kapitel och under kapitel III: politik på andra områden, finns sysselsättning, socialpolitik. Under kapitel V redovisas områden där unionen får besluta om att genomföra stödjade, samordnade eller kompletterande åtgärder finns folkhälsa.

Avdelning 1- del III

Av artikel III-116 framgår att unionens *verksamhet som avses i del - III* skall syfta till att *undanröja bristande jämställdhet mellan kvinnor och män och att främja jämställdhet mellan dem*. I gemensam förklaring nr 13 till del III markeras vikten av kvinnofrid genom att *unionen, i sina allmänna insatser för att undanröja bristande jämställdhet mellan kvinnor och män, inom sina olika politikområden kommer att sträva efter att bekämpa alla slag av våld i hemmet. Medlemsstaterna bör vidta alla nödvändiga åtgärder för att förhindra och bestraffa dessa brottsliga handlingar samt att stödja och skydda brottsoffren*. Socialtjänstförvaltning antar att statcheferna genom denna formulering även har för avsikt att öka aktiviteterna inom detta område. Socialtjänstförvaltningen tar det för självklart att den redan etablerade strukturen exempelvis Operation kvinnofrid⁷ kan komma att utgöra en plattform i det nationella arbetet och att det sker en samordning mellan nationell, regional och lokal nivå. Socialtjänstförvaltningen vill understryka vikten av att nationella initiativ tar hänsyn till de lokala administrativa och ekonomiska konsekvenserna.

Unionens inre politik och åtgärder avdelning III del III

De nedan redovisade politikområdena samordnas mellan medlemsstaterna av unionen enligt olika modeller som regleras i fördraget. Grundprincipen är att medlemsstaterna antar övergripande mål för unionen och därefter formuleras nationella mål och aktiviteter för att dessa mål skall nås. Inom ramen för den svenska ”handlingsplanen mot fattigdom och social utestängning” genomförs nationella aktiviteter som påverkar den lokala nivån. Ett sådant positivt exempel är ”Mobilisering mot narkotika” vilket har stärkt Stockholms stads drogförebyggande arbete. Det finns dock andra statliga aktiviteter inom ramen för den nationella handlingsplanen som har medfört ökade kostnader för den lokala nivån. Detta är inget unikt för Sverige utan ett gemensamt problem för den lokala nivån inom unionen och som har uppmärksammats av Eurocities. Socialtjänstförvaltningen vill dock generellt understryka vikten av nationell samordning med respekt för det lokala självbestämmandet.

Sysselsättning

Enligt departementspromemorian stärks målsättningarna för sysselsättningsarbetet i och med att full sysselsättning ingår som en av unionens övergripande mål. Huvudansvaret för sysselsättningspolitiken ligger kvar hos medlemsstaterna. Enligt artikel III -203 *skall unionen och medlemsstaterna utveckla en samordnad sysselsättningsstrategi och särskilt främja att arbetskraften är kvalificerad, utbildad och anpassningsbar*. I artikel III -205 klargörs att: *Unionen skall bidra genom att uppmuntra samarbetet mellan medlemsstaterna*. Samordningen av sysselsättningsstrategin regleras i

⁷ Myndighetssamverkan för kvinnofrid i Stockholms län

artikel III-206 bland annat framgår det att *varje medlemsstat skall till rådet och kommissionen överlämna en årsrapport om de viktigaste åtgärder som vidtagits för att genomföra sysselsättningspolitik*. Socialtjänstförvaltningen kan konstatera att arbetsmarknadspolitiken är en statlig kompetens. För att öka den sociala sammanhållningen krävs dock lokala aktiviteter till exempel för grupper med långvarigt socialbidragsberoende. Förändringar av den nationella arbetsmarknadspolitiken påverkar den lokala nivåns aktiviteter. Enligt socialtjänstförvaltningen är det av största vikt att detta beaktas vid utformningen av den nationella arbetsmarknadspolitiken. De större städerna och dess regioner får inte glömmas bort i detta sammanhang.

Socialpolitik

Enligt departementspromemorian omfattar begreppet socialpolitik, förutom socialpolitik i mer traditionell mening, också områden som arbetsrätt, arbetsmiljö och jämställdhet mellan kvinnor och män. Socialpolitik i mer traditionell mening samordnas genom den öppna samordningsmetoden. Denna form av samordning har inte syfte att harmonisera medlemsstaternas traditionella socialpolitik.

Unionens socialpolitiska mål ligger fast. Av artikel III-209 framkommer att *unionen och medlemsstaternas mål är att främja sysselsättningen, att förbättra levnads- och arbetsvillkoren och därigenom möjliggöra en harmonisering samtidigt som förbättringarna bibehålls, att åstadkomma ett fullgott socialt skydd, en dialog mellan arbetsmarknadens parter och en utveckling av de mänskliga resurserna för att möjliggöra en varaktig hög sysselsättning samt att bekämpa social utestängning*.

Målen återfinns i Lissabonstrategin om än i en annan formulering. En central del inom Lissabonstrategin är den öppna samordningsmetoden. I fördraget artikel III-213⁸ beskrivs och fördragsfäst en metod för samordning som påminner om den öppna samordningsmetoden för att målen i artikel III -209 ska kunna nås. Det är kommissionen som ska främja samarbetet mellan medlemsstaterna och underlätta för dem att samordna sina åtgärder inom det socialpolitiska området. Fokus ligger på utbytet av bästa metoder mellan medlemsstaterna. Socialtjänstförvaltningen vill i detta sammanhang lyfta fram vikten av att medlemsstaterna involverar den lokala nivån. En bidragande orsak till svårigheterna med att nå målen i de nationella handlingsplanerna ”mot fattigdom och social utestängning” är bristande samverkan mellan lokal, regional och nationell nivå. Vidare är det av stor vikt att unionen genom sina

⁸ Artikel III-213: *För att nå de mål som anges i artikeln III - 209 /.../ skall kommissionen främja samarbetet mellan medlemsstaterna och underlätta för dem att samordna sina åtgärder på alla de socialpolitiska områden som omfattas av detta avsnitt./.../ I detta syfte skall kommissionen i nära kontakt med medlemsstaterna företa utredningar, avge yttranden och organisera samråd både om problem som uppstår på det nationella planet och problem som berör internationella organisationer, särskilt genom initiativ med syftet att ange riktlinjer och indikatorer, organisera utbytet av bästa metoder och utforma de delar som behövs för periodisk övervakning och utvärdering. Europaparlamentet skall informeras fullt ut.*

fonder skapar förutsättningar för ett lokalt kunskapsutbyte och särskilt med beaktande av att det är i städerna som det finns stora sociala problem.

Brottsförebyggande arbete

I del III kapitel III under avsnitt civilrättsligt samarbete införs en särskild rättslig grund för det brottsförebyggande arbetet. Av artikel III-272 framgår: *Åtgärder för att uppmuntra och stödja medlemsstaternas åtgärder inom området för förebyggande av brottslighet får föreskrivas i europeiska lagar eller ramlagar; dessa får dock inte omfatta någon harmonisering av medlemsstaternas lagar eller andra författningar.* Enligt departementspromemorian speglar den relativt begränsade omfattningen som artikeln har givits att det brottsförebyggande arbetet i första hand bör bedrivas lokalt, regionalt och nationellt. Det finns dock enligt departementspromemorian ett mervärde i att också samarbeta på unions nivå. Socialtjänstförvaltningen menar att unionen i första hand bör prioritera gränsöverskridande brottslighet exempelvis narkotika och människosmuggling. Vidare vill socialtjänstförvaltningen lyfta fram det faktum att det oftast är i städerna som brottsligheten är som högst. Det är därför av största vikt att den lokala nivån ges möjlighet att utbyta goda exempel inom detta område.

Folkhälsa

Enligt departementspromemorian förstärks unionens folkhälsodimension men folkhälsopolitiken behåller sin karaktär och förblir en angelägenhet för medlemsstaterna. Av artikel III-278 framgår att: *Unionens insatser, som skall komplettera den nationella politiken, skall inriktas på att förbättra folkhälsan, förebygga ohälsa och sjukdomar hos människor och undanröja faror för fysisk och mental hälsa.* Vidare framkommer att: *Unionen skall komplettera medlemsstaternas insatser för att minska narkotikarelaterade hälsoskador, inklusive upplysning och förebyggande verksamhet /.../ samt åtgärder som direkt avser skydd av folkhälsan avseende tobak och missbruk av alkohol; dessa får dock inte omfatta någon harmonisering av medlemsstaternas lagar eller andra författningar.* Socialtjänstförvaltningen vill understryka vikten av att Sverige och andra länder med en restriktiv hållning i dessa frågor tillsammans med den lokala nivån håller en hög ambitionsnivå. Att utveckla metoder och utbyta kunskap på lokal nivå inom dessa områden är av stort värde.

Avslutning

Fördraget reglerar inte relationen mellan den nationella och lokala nivån . Många av de mål som medlemsstaterna lagt fast i fördraget exempelvis inom folkhälso- och socialpolitiken kan bara nås genom lokala aktiviteter. För ett lyckat genomförande är relationen mellan den nationella och lokala nivån

avgörande. Dialogen mellan den statliga och lokala nivån måste därför stärkas. Detta faktum kommer att kvarstå oavsett om fördraget ratificeras eller inte.

Socialtjänstförvaltningen gavs möjlighet att år 2003 bidra med en bilaga till den svenska ”handlingsplanen mot fattigdom och social utestängning” tillsammans med Malmö och Göteborgs stad. En ny nationell handlingsplan ska utarbetas till år 2006. I detta sammanhang vill socialtjänstförvaltningen lyfta fram Wien deklARATIONEN⁹ som antogs i samband med Eurocities årsmöte den 12 november 2004. I deklARATIONEN finns det uppmaningar till olika aktiviteter på union, nationell och lokal nivå. En punkt av särskild betydelse med anledning av behovet av starkare nationellt samarbete mellan olika nivåer är punkt 7 (fritt översatt) *Etablera nationella system där lokal, regional och nationell nivå kan mötas för att förbereda och implementera policys som har avgörande påverkan på städer eller urbana regioner. En sådan nationell territorial dialog borde inkludera regelbundna möten mellan ministrar och borgmästare. Även den lokala representativa nivån borde delta som ett rådgivande organ.* Socialtjänstförvaltningen menar att denna punkt är vital för att stärka städernas inflytande och möjlighet att vidta samordnade åtgärder för att höja invånarnas välfärd. Det skulle kunna vara bra om de svenska medlemmarna i Eurocities (Stockholm, Göteborg och Malmö) tar ett initiativ för att genomföra detta.

⁹ Wien deklARATIONEN finns i sin helhet på www.eurocities.org/masterIndex.html